

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

Hämeen ELY-keskus viittaa ja yhtyy tässä, ja myöhemmissä kohdissa ELY-keskusten yhteiseen lausuntoon (tekijänä Hämeen ELY-keskus), sekä lausuu yhteisen lausunnon lisäksi omasta puolestaan eräisiin kohtiin.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 *Keskeiset ehdotukset:*

4.1.2 Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu

Työvoimaviranomainen ja velvollisuus tarjota työvoimapalveluja

Esityksen mukaan työvoimaviranomaisen tulisi tarjota palveluja henkilöasiakkaille, joilla on koti- tai toimipaikka työvoimaviranomaisen toimialueella. Henkilöasiakas voisi kuitenkin hakeutua minkä tahansa työvoimaviranomaisen järjestämään työvoimakoulutukseen tai ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettuun työvoimakoulutukseen siitä riippumatta, mikä työvoimaviranomainen on sopinut koulutuksen järjestämisestä. Kotikunta olisi velvollinen korvaamaan myös koulutuksesta aiheutuvat kustannukset.

Erityisesti pienemmillä alueilla voi olla haaste saada rakennettua mielekäs koulutuspalvelutarjonta, joka olisi sekä kustannustehokkaasti toteutettavissa ja vastaisi alueen henkilöasiakkaiden osaamisen kehittämisen tarpeisiin, että tukisi alueen yritysten osaavan työvoiman saatavuutta. Näissä

tilanteissa työvoimaviranomaiselle voi olla helpompi vaihtoehto ohjata asiakas OKM:n rahoittamaan koulutukseen tai hakeutumaan toisen alueen työvoimaviranomaisen järjestämään koulutukseen. Riskinä saattaa olla koulutustarjonnan entistä vahvempi keskittyminen suuremmille alueille ja koulutuksen painopisteen siirtyminen pois työelämälähtöisestä lyhytkestoisesta osaamisen kehittämisestä.

4.1.3 Kunnille siirtyvien tehtävien rahoitus

Esityksen mukaan siirtyvien TE-palveluiden rahoitus kohdennettaisiin valtionosuuksien kustannuspohjaan kahdella eri kriteerillä: tehtävien arvioiduista kustannuksista 30 prosenttia kohdennettaisiin työttömien määrän perusteella ja 70 prosenttia 18—64-vuotiaiden asukkaiden määrän perusteella. Valtionosuusjärjestelmään sisältyy nykyisin työttömyyskerroin, joka säilyisi nykyisellään.

Rahoitusosuus elää työmarkkinasuhdanteiden mukana. Hämeessä on valtakunnallisesti paljon suhdanteesta riippumatonta rakenteellista työttömyyttä (matala koulutus, pitkittynyt työttömyys ja työkyvyn haasteet). Rahoitusmallin riskit erityisesti Päijät-Hämeessä voivat olla muuta maata suuremmat.

4.1.6 Julkisia työvoimapalveluja koskeva sääntely

Työvoimakoulutus, muutosturvakoulutus ja työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu

Esityksen mukaan työvoimaviranomaisen järjestämän työvoimakoulutuksen tulisi olla ammatillista osaamista ja valmiuksia tai yrittäjävalmiuksia lisäävää koulutusta taikka kotoutumisen edistämisestä annetussa laissa tarkoitettua kotoutumiskoulutusta. Työvoimaviranomaisten ja työvoimakoulutuksen järjestämisluvan omaavien koulutuksenjärjestäjien tulisi yhdessä suunnitella alueella toteutettava ammatillisesta koulutuksesta annetun lain perusteella toteutettava työvoimakoulutus.

Riskinä esitetyssä mallissa voidaan nähdä järjestämisvastuullisen työvoimaviranomaisen halu suunnata koulutustarjontaa lisä- ja täydennyskoulutuksesta tutkintotavoitteisen koulutukseen suuntaan erilaisesta rahoitusmallista johtuen. Vaarana olisi tällöin koulutusten keston pidentyminen, vaikuttavuuden (työllistyminen) heikentyminen ja yrityslähtöisen joustavan koulutustarjonnan kaventuminen.

Hämeen ELY-keskus kiinnittää huomiota, että säännökset koskien esim. kokeilua ja työvoimakoulutusta vastaisivat käytännössä nykyistä lakia eikä niihin ehdoteta esitysluonnoksessa muutoksia. Käytännössä on kuitenkin havaittu korjausta ja täsmentämistä vaativia kohtia, joita olisi syytä kartoittaa, kun lakia joka tapauksessa uudistetaan. Esimerkkinä mainittakoon kokeilun ja koulutuksen keskeyttämistä koskevat menettelyt ja perusteet. Selvimpiä tilanteita ovat luvattomista poissaoloista johtuvat keskeyttämiset, mutta nykyisessä ja ehdotetussa laissa ei sen sijaan selkeästi säädetä, milloin vaikkapa opiskelijan/kokeilijan häiritsevä käytös oppilaitoksessa tai työpaikalla voi johtaa keskeyttämiseen vaan asia tulee hoidettavaksi tyypillisesti yksin laissa säädetyllä perusteella, että opiskelijan opinnot eivät etene vaaditulla tavalla. Oppilaitoksen kurinpidollisten toimien suhde työvoimaviranomaisen koulutuksen keskeyttämisprosessiin jäävät nykyisin ja ehdotetussa edelleen epäselväksi ja ovat opiskelijan oikeusturvan kannalta ongelmallisia. Sama koskee valmennuksen ja kokeilun keskeyttämistä. Yhteishankintakoulutuksen osalta huomioitavaksi tulisi ottaa myös työnantajaosapuolen rooli tällaisissa tilanteissa.

4.1.8 Työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoiminta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta. Laissa säädettäisiin työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoimintamallista ja nuorten matalan kynnyksen monialaisesta yhteispalvelusta. Nykyinen laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta kumottaisiin.

Ohjaus monialaiseen palvelutarpeen arviointiin muuttuisi siten, että nykyisin asiakasohjauksen perusteena olevista työmarkkinatukeen, työttömyyden keston ja henkilön ikään liittyvistä ohjaamisen edellytyksistä luovuttaisiin. Hämeen ELY-keskus pitää kannatettavana ehdotusta, että asiakkaan monialaiseen palvelutarpeen arviointiin ohjaus perustuisi jatkossa asiakkaan tosiasialliseen palvelutarpeeseen.

Esityksen mukaan Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi perustuisi työvoimapalveluista vastaavan kunnan tai kuntayhtymän alueeseen. Valmistelussa ja toimintamallin organisoinnissa on kuitenkin oleellista tunnistaa hyvinvointialueiden rooli monialaisen tuen yhteistoimintamallin toteutuksessa ja se, että työllisyysalueet eivät välttämättä muotoudu yhdenmukaisiksi hyvinvointialueiden kanssa.

Esityksen mukaan laissa säädettäisiin erikseen nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelusta, jolle työvoimaviranomaiset järjestäisivät toimintaedellytykset. Laissa säädettäisiin lisäksi KEHA-keskuksen tehtäväksi hoitaa nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalveluun liittyvästä nuorten hyvinvoinnin ja pärjäävyyden tuen valmennuksen toteuttamista. Lisäksi KEHA-keskuksen tehtävänä olisi hoitaa myös palveluintegraation ja monialaisen työn kehittämisen tukipalvelua kunnille ja muille työllisyyttä edistävän monialaisen palvelun toimijoille. KEHA:n rooli suhteessa tähän työllistymistä edistävän tuen yhteistoimintamalliin jää irralliseksi.

4.1.10 Asiakastietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut sekä palvelualusta

Uusi työnhakumalli korostaa työttömyysetuuden vastikkeellisuutta, ja ohjaa asiakkaita määrälliseen hakemiseen ja määrällisen hakemisen viranomaismäärittelyyn. Valtakunnallinen tehokas alusta työnhakemiseen riippumatta viranomaistehtävän toteuttamisesta, ja ESCO-luokitukseen perustuvaan osaamisen edistämiseen on kannatettava ja kehitettävä tekijä. Yksityisten tuottajien sovellusten rajapinnat on hyvä tehdä joustavaksi, niin että yksityiset toimijat pystyvät toimimaan osana ekosysteemiä (työnhakemisen palvelut ja ostopalvelut).

4.1.11 Muutokset ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen tehtäviin

Hämeen ELY-keskus esittää, että ELY-keskusten lakisääteisiksi tehtäviksi säädettäisiin ELY-keskuslaissa tulevaisuudessa 1) alueellinen työllisyystehtävä, 2) kansainvälisen rekrytoinnin tehtävät ja 3) työelämän laadun kehittämisen tehtävät.

Hämeen ELY-keskus näkee, että ELY-keskuksilla on edelleen säilytettävä alueellinen työllisyystehtävä ja toimivallasta tällä osa-alueella on säädettävä laissa (ks. Myös ELY-keskusten yhteinen lausunto ja Hämeen ELY-keskuksen lausunto koskien ELY-lain muutosehdotusta). Esityksen mukaan ELY-keskusten hoitamat, työmarkkinoiden toimivuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys -toimialaan liittyvät tehtävät siirtyisivät uudistuksen yhteydessä pääosin kunnille ja KEHA-keskukselle. Em. siirtyviin tehtäviin liittyvä kirjaus kuvaa ko. toimialan hyvin kapea-alaista tarkastelua eikä tunnista niitä lukuisia tehtäviä, joita ELY-keskukset nykyisin ko. toimialaan liittyen hoitavat.

Tällaisia huomiotta jääneitä työmarkkinoiden toimivuus, työvoiman saatavuus ja työllisyys -toimialaan liittyviä tehtäviä ovat mm.

- Jatkuvan oppimisen aluekoordinaattorit ja -verkostot (osaavan työvoiman saatavuus, kohtaanto, yritysnekökulma, poikkihallinnollinen yhteistyö)
- ELO-koordinaattorit ja -verkostot (TNO-palveluiden alueellinen koordinaatio ja kehittämistyö, henkilöasiakkaan näkökulma)
- Rahoitus (ESR, EAKR, maaseuturahoitus)

Hämeen ELY-keskus esittää myös, että ELY-keskusten tehtäviin lisättäisiin alueelliset kansainvälisen rekrytoinnin tehtävät, joilla voitaisiin edistää osaajien maahanmuuttoa ja työvoiman liikkuvuutta ELY-alueella. Kyseinen tehtäväkokonaisuus liittyy luontevasti jo ELY-keskuksilla säilyviin palveluihin, kuten

Yrityspalvelut, KehPa, Team Finland (yritysverkostot, yritysten tarpeet, työvoiman rekrytointi, yritysten kehittämispalvelut).

Hämeen ELY näkee, että ELY-keskusten kolmanneksi lakisääteiseksi tehtäväksi tulisi kirjata työelämän laadun kehittämisen tehtävät. Tätä työtä tehdään jo alueellisesti Työelämän kehittämisverkostossa (TYÖ2030). Tämän verkoston lisäksi jo aiemmin mainituissa ELY-keskusten koordinoimissa verkostoissa käsitellään asioita, jotka linkittyvät vahvasti yritysten toiminnan kehittämisen kautta työelämän laadun kehittämiseen. Samalla niissä edistetään työelämän inklusiota (monimuotoisuuden edistämistä) ja alueellista kokonaisvaltaista yhteistyötä moninaisten kohtaanto-ongelmien ratkaisemiseksi.

Hämeen ELY-keskus katsoo, että esityksen mukaan ELY-keskusten tehtävänä säilyvä työelämän koulutus- ja osaamistarpeiden seuranta ja ennakointi olisi yksi osa ELY-keskusten lakisääteistä alueellista työllisyystehtävää koska ennakointia ei voi hoitaa tyhjiössä. Esityksessä ennakointitehtävää tarkastellaan hyvin suppeasti. Ennakointitehtävän tulisi käsittää säännöllisesti julkaistavien alueellisten tietopakettien koonnin lisäksi ainakin 1) alueellisen ennakoinnin koordinointi- ja yhteensovittamistehtäviä, 2) JotPa:n kanssa tehtävän ennakointiin kytkeytyvän alueellisen yhteistyön sekä 3) muun alueellisen yhteistyön koordinoinnin.

Voidakseen hoitaa esityksen mukaisen ennakointitehtävänsä, tulee ELY-keskuksilla jatkossakin olla pääsy asiakastietoja sisältäviin tietovarantoihin. Tiedonsaantioikeudesta on säädettävä selkeästi laissa. Vain yhdistämällä työelämän koulutus- ja osaamistarpeita koskevat tiedot alueen työvoiman tilannetta koskeviin tietoihin, voidaan suunnitella kohtaantoa aidosti edistäviä vaikuttavia palveluita sekä henkilöasiakkaille että työnantaja-asiakkaille. Työelämän koulutus- ja osaamistarpeiden seuranta- ja ennakointitehtävä linkittyy kokonaisvaltaisesti alueelliseen työllisyydenhoitoon, tarjolla oleviin palveluihin ja koko laajaan verkostoon, jonka alueelliset toimijat yhdessä muodostavat. ELY-keskuksen koordinoimat ja koolle kutsumat verkostot ovat luontevia paikkoja edistää myös yhteistä alue-ennakointia ja tähän liittyvää yhteistyötä.

Koulutus- ja osaamistarpeiden seuranta- ja ennakointitehtävän merkitys on sen kohtaantoa edistävässä funktiossa. Pelkkä passiivinen seuranta ei kuitenkaan riitä viemään alueellista ennakointitietoa tarvittaviksi toimenpiteiksi. Tähän prosessiin tarvitaan koordinoitua yhteistyötä, tavoitteellisuutta ja kunta- sekä tarvittaessa myös maakuntarajat ylittävää keskustelua. Tätä yhteistyötä koordinoimaan ja kehittämään tarvitaan jatkossakin alueellinen, toimivaltainen ja puolueeton toimija, joka pystyy kokoamaan erilaiset ja eri intresseistä asioita tarkastelevat toimijat yhteen ja tuottamaan heidän kanssaan ratkaisuja aidosti alueellisen elinvoiman parasta ajatellen.

Kohtaantokysymyksiin vastaamisessa alueen eri toimijoiden yhteistyö ja yhteiskehittäminen ovat tärkeitä tekijöitä. Jatkuvan oppimisen verkostoissa käsitellään koulutus-, ja ohjauspalveluiden kehittämiseen sekä osaamistarpeiden ennakointiin liittyviä asioita. Tällaista verkosto-, koordinointi- ja kehittämistyötä tarvitaan yritysten työvoima- ja osaamistarpeisiin vastaamiseksi. Tehtäväkenttä liittyy olennaisesti työmarkkinoiden toimivuuteen, työvoiman saatavuuteen sekä työllisyyteen. Tämä työ on tehtävä alueilla, alueellisten toimijoiden yhteistyössä, tarvittaessa maakunta- ja kuntarajat

ylittäen. Olisi tärkeää tunnustaa tässä kohtaa ELY- keskusten yhteisiä verkostoja ylläpitävä rooli ja siten taata jatkuvuus jo olemassa oleville ja toimiville yhteistyön muodoille.

4.1.12 Yritysten kehittämispalvelut

Esityksen mukaan yritysten kehittämispalvelujen järjestäminen ei siirtyisi kuntien tehtäviksi, vaan ne säilyisivät jatkossakin valtakunnallisesti toimeenpantavina ELY-keskusten palveluina. Yritysten kehittämispalvelujen valtion rahoitusosuuden maksaminen palveluntuottajalle siirtyisi KEHA-keskukselta toimivaltaiselle ELY-keskukselle (noin 1 htv).

Maksatustehtävien siirto osaksi ELY-keskusten palveluita yhdistää ne yhtenäiseksi palvelukokonaisuudeksi jo tällä hetkellä tehtävänä olevien yritysten kehittämispalveluiden ja rakennerahastojen maksatustehtävien kanssa. Koska kehittämispalveluiden (KEHPA) -maksatustehtävät on pystytty tähän asti hoitamaan suhteellisen pienellä henkilöresurssilla (2x 0,5 htv + ratkaisija 0,2 htv), olisi sen keskittäminen toimivaltaiselle ELY-keskukselle perusteltua tehokkaamman ja yhdenmukaisemman maksatusprosessin kannalta.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

4.2.3.1 Vaikutukset kuntien toimintaan

Työvoimapalvelujen järjestämisvastuun siirtymisen vaikutukset kuntien hankintatoimeen

Hankintojen pirstaloituminen pienempiin kokonaisuuksiin vaikuttaa useaan tekijään, mm. hallinnollisen työn osuuden kasvuun, palvelumarkkinoihin ja niiden kilpailuasetelmiin, palveluiden mahdolliseen yksikkökustannusten nousuun sekä palvelutarjonnan eriytymiseen. Sillä voi olla vaikutuksia myös TE-palveluhankintoihin liittyvän substanssisosaamisen kaventumiseen ja sitä kautta myös palveluiden laatuun. Näitä negatiivisten vaikutusten toteutumisen todennäköisyyttä voidaan kuitenkin pienentää merkittävästi työllisyysalueiden rajat ylittävällä hankintayhteistyöllä. Sen avulla voidaan pyrkiä varmistamaan henkilöasiakkaille heidän palvelutarpeidensa mukaiset palvelut, toimivat ja kehittyvät palvelumarkkinat sekä turvata alueen yritysten osaavan työvoiman saatavuus.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

-

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys*:

-

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille
- työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)
- palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys

-

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- valtakunnalliset tavoitteet
- työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät
- alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut

-

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

-

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

-

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

-

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

3 §. ELY-keskuksen tehtävät

Yleisperustelujen keskeiset ehdotukset jakson mukaan "Kuntien tukemiseksi työllisyyden edistämässä työ- ja elinkeinoministeriö ja ELY-keskus kävisivät työvoimaviranomaisten kanssa säännöllisesti alueelliset yhteistyö- ja seurantakeskustelut. Keskusteluissa tarkasteltaisiin työllisyydenhoidon vaikuttavuutta, kehittämisen ja yhteistyön tarpeita seuranta- ja analyysitiedon sekä työllisyyden edistämislle asetettujen valtakunnallisten tavoitteiden pohjalta. Keskusteluissa jaettaisiin tietoa eri alueiden vaikuttaviksi havaituista keinoista edistää työllisyyttä." Ehdotetussa työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain 3 luvun 4 §:ssä säädettäisiin tästä tehtävästä.

Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutoksia ELY-keskusten 3 §:n tehtäviin. ELY-keskuksen osalta 1 momentin 1 kohdan tehtävä yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen säilyisi. Sen sijaan 3 kohta ehdotetaan kumottavaksi. Hämeen ELY-keskus kiinnittää huomiota, että keskeiset ehdotukset jaksossa ja ehdotetun työvoimapalvelujen järjestämisestä annetun lain 3 luvun 4 §:ssä säädetty ELY-keskuksen tehtävät eivät käy ilmi ELY-lain 3 §:ssä säädettyistä ELY-keskuksen ehdotetuista tehtävistä, jos 1 momentin 3 kohta kumotaan. Ehdotetussa ELY-lain 2 momentin 1 kohdassakin säädettäisiin siinäkin vain työelämän koulutus- ja osaamistarpeiden seuraamisesta ja ennakoinnista. Esim. kuntien tukeminen työllisyyden edistämässä taikka vaikuttavuuden ja yhteistyön tarpeiden sekä työllisyyden tavoitteiden saavuttamisen tarkastelun tehtävät eivät käy ilmi 3 §:n sanamuodosta. Säännöstä on täydennettävä tältä osin, jotta JTYPL 4 §:ssäkin säädetuille keskusteluille on taustalla ELY-keskuksen toimivalta näissä asioissa.

Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan 3 §:n 1 momentin 3 kohtaa ei tulisi kumota vaan 3 kohdassa olisi säädettävä ELY-keskukselle jäävistä tehtävistä koskien työllisyyden edistäminen ja työelämän laadun kehittäminen, työmarkkinoiden toimivuuden, työvoiman saatavuuden ja kohtaannon sekä työllisyyden seurannassa. Ehdotettu 1 momentin 1 kohdan sääntely ja 2 momentin ehdotettu tehtävä seurata ja ennakoida työelämän koulutus- ja osaamistarpeita työllisyyden edistämiseksi, eivät kata edellä todettuja ELY-keskukselle jääviä muita tehtäviä työllisyyden ja työelämän alueella.

Muilta 3 §:ää koskevilta osin Hämeen ELY-keskus viittaa ELY-keskusten yhdessä antamaan lausuntoon pykäläluonnoksen ja ELY-keskusten tehtävien osalta.

3 a §. KEHA-keskuksen tehtävät

Hallituksen esitysluonnoksen yleisperustelujen keskeiset ehdotukset jakson mukaan "työ- ja elinkeinoministeriö vastaisi työvoimapalvelujen yleisestä ohjauksesta, suunnittelusta ja kehittämisestä sekä seurannasta ja arvioinnista." Nykyisin ohjausta TE-toimistolle esim. menettelytapaohjeiden muodossa antaa Uudenmaan ELY-keskuksen oikeudellinen tuki. Tämän yksikön tehtävät siirtyisivät KEHA-keskukselle. Ehdotetun 3 a §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan KEHA-keskuksen tehtävänä olisi hoitaa työttömyysturvain (1290/2002) 11 luvussa sille säädetty tehtävät ja 6 kohdan mukaan hoitaa julkisiin työvoimapalveluihin sekä yritystoiminnan aloittamiseen ja kehittämiseen liittyviä valtakunnallisia tieto- ja neuvontapalveluja.

Hämeen ELY-keskuksen mielestä jää epäselväksi, kenen tehtävänä on ohjata uusia työvoimaviranomaisia ja missä tästä toimivallasta säädetään. Jos KEHA-keskuksen keskitetty oikeudellinen tuki voisi antaa kunnalle neuvontaa tai ohjausta, tulisi tästä säätää, jos taas tehtävä on

TEM:llä tulisi pohtia, onko KEHA-keskuksen ELY-lain 3 a §:n tehtäväluettelo ristiriidassa TEM:lle jäävän tehtävän kanssa.

Toisaalta perusteluissa olisi joka tapauksessa syytä avata sitä, minkälaista neuvontaa KEHA-keskuksen keskitetty tehtävä tulisi käytännössä hoitamaan. Jos ohjaus- ja valvontatoimivaltaa ei säädetä, ei käytännössä voida antaa yhdenmukaistavaa neuvontaa esimerkiksi JTYPL:n tulkinnassa, tehdä menettelytapaohjeita tai mallipohjia kuten tähän asti Uudenmaan ELY-keskuksen oikeudellinen keskitetty tuki on voinut tehdä. Hyväksi havaittu ja muutamien viime vuosien aikana luotu neuvonta ja ohjaus hajoaisi ja tämä voisi vaarantaa myös työttömyysturvalain ja työvoimapalvelujen järjestämistä koskevan lain yhdenmukaisen tulkinnan ja asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun. Eesityksen perusteella jää Hämeen ELY-keskuksen mielestä epäselväksi, miten varmistetaan, että kunnat toimivat yhteneväisesti, säännösten mukaisesti ja asiakkaiden yhdenvertaisuus toteutuu riippumatta asuinkunnasta. Jos asiasta ei säädetä, käytännössä epäselvyys lisäisi TEM:n tehtäviä ohjaavana ja valvovana viranomaisena taikka vaarantaisi yhdenvertaisuutta.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

-

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymiskelijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?
- kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)
- kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

-

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli
- eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta
- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta

- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

-

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

-

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

-

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

Esityksen mukaan nykyisin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin sisältyvät yritystoiminnan kehittämispalveluja (yritysten kehittämispalvelut) koskevat säännökset siirrettäisiin osaksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annettua lakia (758/2021) niiden keskeistä sisältöä muuttamatta. Yritysten kehittämispalvelujen järjestäminen ei siirtyisi kuntien tehtäviksi ja jatkossa niistä säädettäisiin samassa laissa, jossa säädetään myös muista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yritystoiminnan kehittämiseen myöntämistä avustuksista. Esityksen tavoitteena on, että palveluista muodostuu yrityksille ja niitä hallinnoiville viranomaisille aiempaa yhtenäisempi ja selväpiirteisempi kokonaisuus.

Yritysten kehittämispalveluilla on ollut käytännössä vahva yhteys ELY-keskuksen myöntämään yrityksen kehittämisavustukseen ja pk-yritysten liiketoimintojen kehittymiseen. Kuten hallituksen esityksessä on kuvattu, on tukimuodoilla samanlaiset tavoitteet ja sama kohderyhmä. Yritysten kehittämispalveluiden avulla pk-yritykset voivat valmistella laajempia, yrityksen kehittämisavustuksella toteutettavia kehittämishankkeita. Lisäksi ainakin osassa ELY-keskuksia hakemusten käsittely on järjestetty siten, että samat henkilöt käsittelevät molempien tukimuotojen hakemuksia. Ehdotettu Yritysten kehittämispalvelujen säädöspohjan siirto lakiin 758/2021 edistää hallituksen esityksessä kuvatulla tavalla tukimuotojen yhteensovittamista sekä toimeenpanoa. Hämeen ELY-keskus kannattaa muutosta. Hämeen ELY-keskus katsoo myös, että jatkossakin on tukimuotojen yhteensovituksen, toimeenpanon ja ohjauksen näkökulmasta tarkoituksenmukaista keskittää palvelujen toimeenpano neljään rakennerahasto ELY-keskukseen.

Valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 annettuun lakiin ehdotetut pykälät vastaavat voimassa olevaa Yritysten kehittämispalveluja koskevaa lainsäädäntöä. Tällä hetkellä Yritysten kehittämispalvelujen Analyysi- ja Konsultointi-palvelujen hankinta perustuu julkisena hankintana kilpailutettuun puitesopimukseen, johon sisältyy optio-oikeus vuosille 2023 ja 2024. Hankintayksikkönä toimiva Hämeen ELY-keskus on päättänyt ottaa käyttöön vuoden 2023 option. Yritysten kehittämispalveluissa on tunnistettu uudistamistarpeita, mutta uudistusten tarkempi sisältö tai ajankohta eivät ole vielä tiedossa. On mahdollista, että myös vuoden 2024 optio otetaan käyttöön. Jotta näin voidaan toimia, on vuonna 2024 voimassa olevan lain oltava yhdenmukainen nykyisin voimassa olevan lainsäädännön kanssa. Hämeen ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ehdotettu laki vastaa nykyisin voimassa olevaa lainsäädäntöä ja mahdollistaa nykyisen puitesopimuksen mukaisen toiminnan.

**Laki palkkaturvalain muuttamisesta;
Laki merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta**

-

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Työkanava Oy:lle on perusteltua luoda alueelliseen työmarkkinaan soveltuva markkinaehtoinen rooli monialaisessa työllistymisessä. Työkanavan liittämällä osaksi uutta työvoimamallia on hyvä asettaa määrälliset ja laadulliset tavoitteet, jotka on sidottu toiminnan rahoitukseen. Työkanava Oy:n työpaikat on hyvä lisätä työnvälityksen alustalle (Työmarkkinatori).

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

-

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

-

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta;

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työsopimuslain muuttamisesta;

Laki merityösopimuslain muuttamisesta

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;

Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta

-

Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta

-

Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;

Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;

Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;

Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta

-

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

-

Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta

-

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

-

Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

-

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu
- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

-

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

-

Muut huomioon esityksestä

Kommentoitavaa:

-

Jouppila Vesa
Hämeen ELY

Aalto Katja
Hämeen ELY - Hämeen ELY-keskus, Hämeen ELY-keskuksen lausunto